Aan	:	Gemeenteraad van Purmerend
Van	:	Wethouder Intres
Registratienummer	:	978365
Datum	:	24 november 2026
Onderwerp	:	IKC vorming kinderopvang

Met deze raadsmemo informeer ik u over de consequenties van recente rechtspraak op de uitgangspunten voor de uitwerking van het IHP.

Verandering uitwerking IHP

Door een recente uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland, verandert de werkwijze van IKC vorming in nieuwe projecten. In de betreffende nieuwe projecten heeft nog geen overdracht plaatsgevonden aan het schoolbestuur. Dit heeft consequenties voor de schoolbesturen; de kinderopvangorganisaties en de gemeente Purmerend. Voor toekomstige IKC-projecten wil de gemeente uitgaan van een herkenbare juridische scheiding tussen de onderwijsruimte en de kinderopvangruimte. Splitsing van het gebouw in appartementsrechten ligt daarbij als hoofdstructuur voor de hand.

Daarnaast volgt uit de uitspraak dat de gemeente bij verkoop of verhuur van kinderopvangruimte rekening moet houden met de Didam-jurisprudentie. De ruimte kan niet zonder meer één-op-één aan een schoolbestuur of kinderopvangorganisatie worden gegund.

Aanleiding

In het Integraal Huisvestingsplan (IHP) zijn uitgangspunten opgenomen op welke wijze gewerkt wordt aan Integrale Kind Centra (IKC) in de gemeente Purmerend. In de huidige werkwijze vindt overdracht van het volledige IKC aan het schoolbestuur plaats. Door een recente uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland, staat deze werkwijze onder druk.

In maart 2026 heeft de Rechtbank Noord-Nederland geoordeeld dat binnen een IKC onderscheid moet worden gemaakt tussen onderwijsruimte en kinderopvangruimte. Een kinderopvangruimte is niet automatisch een onderwijsvoorziening enkel omdat deze onderdeel uitmaakt van hetzelfde gebouw. De rechtbank heeft geoordeeld dat kinderopvangruimte in beginsel niet valt onder artikel 92 WPO en daarmee ook niet onder het regime van de WPO voor onderwijshuisvesting. Hierdoor kan de kinderopvangruimte niet zonder meer op grond van artikel 103 WPO om niet aan een schoolbestuur worden overgedragen.

Aanpassing werkwijze

Bij nieuwe projecten moet nadrukkelijk worden gekeken naar een scheiding tussen onderwijsruimte en kinderopvangruimte. De voorkeur gaat daarom uit naar constructies waarbij de kinderopvangruimte juridisch afzonderlijk kan worden behandeld, bijvoorbeeld via splitsing in appartementsrechten.

Daarnaast volgt uit de uitspraak dat de gemeente bij verkoop of verhuur van kinderopvangruimte rekening moet houden met de Didam-jurisprudentie. De ruimte kan niet zonder meer één-op-één aan een schoolbestuur of kinderopvangorganisatie worden gegund.

Ook het economisch claimrecht van de gemeente uit de WPO geldt niet automatisch voor de kinderopvangruimte. De gedachte dat de kinderopvangruimte aan een schoolbestuur wordt overgedragen waarna het schoolbestuur deze vervolgens verhuurt aan een kinderopvangorganisatie, kent daardoor belangrijke juridische risico's.

Splitsing appartementsrechten
Het uitgangspunt is dat het onderwijsdeel en het kinderopvangdeel ieder in een afzonderlijk appartementsrecht worden ondergebracht. Het appartementsrecht voor het onderwijsdeel kan vervolgens overeenkomstig de onderwijswetgeving aan het schoolbestuur worden overgedragen of aan het schoolbestuur ter beschikking worden gesteld.

Het appartementsrecht voor de kinderopvang blijft eigendom van de gemeente. De gemeente kan deze ruimte vervolgens, met inachtneming van de geldende regels voor de uitgifte van gemeentelijk vastgoed, verhuren aan een kinderopvangorganisatie.

Gemeente als eigenaar en verhuurder
Wanneer de gemeente eigenaar en verhuurder is van het kinderopvangdeel, moet zij bij de keuze van een kinderopvangorganisatie rekening houden met de regels over gelijke kansen bij de uitgifte van gemeentelijk vastgoed. Deze regels worden ook wel de Didam-regels genoemd. Een voorkeursorganisatie van het schoolbestuur kan daarom niet automatisch rechtstreeks worden gecontracteerd. Bij toekomstige IKC-projecten moeten onderwijs en kinderopvang vanaf het begin afzonderlijk én in samenhang worden uitgewerkt.

De gemeente voert als eigenaar van het kinderopvangdeel de selectieprocedure en sluit uiteindelijk de overeenkomst met de kinderopvangorganisatie. Het uitgangspunt is daarbij dat het schoolbestuur zoveel mogelijk inhoudelijk wordt betrokken, binnen de juridische randvoorwaarden die voor de gemeente gelden.

Financiën
Met de voorgestelde werkwijze blijft de gemeente eigenaar van de kinderopvangruimten en ontvangt de gemeente de volledige huuropbrengsten. Daartegenover staan extra kosten voor planmatig onderhoud, deelname aan de VvE en het beheer van de kinderopvangruimten. De kinderopvangruimten worden tegen een marktconforme huurprijs verhuurd, waardoor wordt verwacht dat de huuropbrengsten de extra lasten zullen dekken en er een positief exploitatieresultaat ontstaat. De financiële effecten zullen per ruimte moeten worden berekend. De voorgestelde werkwijze sluit aan bij maatregel 37 (ad. 7) van Purmerend in Balans.

Vervolg
De gemeente wil deze uitgangspunten gebruiken bij de verdere uitvoering van het IHP.
Per project wordt samen met het betrokken schoolbestuur bekeken hoe binnen deze kaders een IKC kan worden gerealiseerd.